

Jubilæum

9. september 2025

Forord

Den 9. september 2025 markerer en særlig milepæl for Dansk El-Forbund Østjylland – vores 125-års jubilæum. I den anledning har bestyrelsen valgt at udgive dette jubilæumshæfte som en hyldest til medlemmernes arbejde og hverdag anno 2025.

Hæftet er tænkt som en tidskap-

sel, der skal indfange stemninger, historier og øjebliksbilleder fra vores faglige fællesskab. Det skal ikke bare dokumentere, men også inspirere og skabe genkendelse hos jer medlemmer – med plads til både refleksion, smil og gode samtaler.

Vi håber, at jubilæumshæftet vil

blive taget godt imod og være med til at styrke den stolthed og det sammenhold, der kendetegner vores fag og forbund. Tillykke med 125 års fagligt fællesskab.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen,

Dansk El-Forbund Østjylland

**DANSK
EL-FORBUND**
Østjylland

Udgiver

Dansk El-Forbund Østjylland

*Gengivelse af artikler er tilladt
med tydelig kildeangivelse.*

Ansvarshavende redaktør

Jesper Emanuel Jensen

Journalist

tekstdesigner.dk

Grafisk produktion

ProGrafisk ApS

Oplag

1.000 styk

Timelønnen for elektrikere gennem tiderne

Tidspunkt	Gns.-timelønnen	Tidspunkt	Gns.-timelønnen
1908 (minimalløn)	0,50 kr.	2010	181,86 kr.
1975	32,75 kr.	2011	179,86 kr.
1980	51,63 kr.	2012	182,87 kr.
1985	72,95 kr.	2013	183,29 kr.
1990	97,84 kr.	2014	185,52 kr.
1995	111,85 kr.	2015	187,50 kr.
2000	134,34 kr.	2016	191,63 kr.
2001	140,07 kr.	2017	194,96 kr.
2002	142,43 kr.	2018	199,89 kr.
2003	145,15 kr.	2019	203,64 kr.
2004	147,75 kr.	2020	206,00 kr.
2005	152,72 kr.	2021	210,38 kr.
2006	159,31 kr.	2022	216,75 kr.
2007	165,46 kr.	2023	221,93 kr.
2008	173,44 kr.	2024	228,48 kr.
2009	177,97 kr.		

125 år med fagligt fællesskab

Den 9. september år 1900 blev Elektrikernes Fagforening i Aarhus stiftet. Det var københavnske elektrikerere, som var kommet til Aarhus for at arbejde. I et fagblad fra forbundets 25 års jubilæum siges det, at disse nye håndværkere imponerede de aarhusianske borgere ved at optræde i bybilledet med høj hat og jaket. Men de havde også én klar mission: At samle de danske elektrikerere i et fællesskab, der kunne sikre bedre vilkår og styrke faget. Det blev begyndelsen på Elektrikernes Fagforening afdeling 2 – og starten på et fagligt fællesskab der i dag, 125 år senere, står stærkere end nogensinde.

Fra første færd var afdelingen en kamporganisation. Dengang handlede det om at sikre anstændige løn- og arbejdsforhold i en tid, hvor elektricitet stadig var nyt, og arbejdsdagene ofte var lange og slidsomme.

Man stod skulder ved skulder – for fællesskabet var og er vores stærkeste værktøj.

Mærkesagerne fra dengang er på mange måder de samme som i dag:

- **Gode løn- og arbejdsforhold**
– fordi ordentlige vilkår er fundamentet for et godt arbejdsliv
- **Overenskomstdækning**
– fordi fælles aftaler giver tryghed, forudsigelighed og retfærdighed for alle
- **Uddannelse**
– fordi dygtige elektrikerere både skaber kvalitet i arbejdet og sikkerhed for alle
- **Organisering**
– samle alle på det el-tekniske område, for samlet er vi stærkest

Vi elektrikerere, teknikere og lærlinge har i 125 år fulgt med i og tilegnet

os den teknologiske udvikling. Fra de første simple installationer til dagens avancerede løsninger. Ligesom faget har udviklet sig, har vi som fagforening også udviklet os. Vi har tilpasset os de nye tider, nye krav og nye muligheder, men altid med det samme mål: At sikre medlemmerne de bedste vilkår og et stærkt fællesskab.

Kampen fortsætter stadig. I dag er den ikke altid præget af hårde fronter, men af dialog, samarbejde og gensidig respekt mellem parterne. Gennem overenskomstdækning sikrer vi stadig, at ingen står alene, og at spillereglerne på arbejdsmarkedet er klare. Kollegaernes tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter tager stafetten videre hver eneste dag. De udvikler arbejdspladserne sammen med kollegaerne, og de sørger for, at fællesskabet hele tiden tilpasses en branche i kontinuerlig forandring.

Vi fejrer 125 år med stolthed – ikke kun over det, vi har opnået, men også over, at vi stadig står sammen om det, vi tror på: At fagligt fællesskab gør os stærkere, sikrer vores rettigheder og giver os en stemme.

Tak til alle, der gennem årene har været med til at bygge og bære Dansk El-Forbund i det østjyske. Lad os fortsætte kampen – sammen – også de næste 125 år.

*Jesper Emanuel Jensen,
formand for
Dansk El-Forbund Østjylland*

Elektriker på AUH: Vi har hænderne i alt

Leif og Bjarke er ansat i teknisk afdeling på Aarhus Universitetshospital.
Et job, der aldrig bliver kedeligt.

Bag enhver sygeplejerske og læge på et sygehus står der en tekniker. En, der sørger for, at der er strøm, varme, og ventilation på alle afdelinger, operationsstuer og elevatorer. En som altid er klar i kulissen, hvis noget skulle fejle eller mangle.

På det 550.000 kvadratmeter store universitetshospital i Aarhus er der 80 teknikere. To af dem er elek-

triker Leif Jensen og automationsteknolog Bjarke Ravnsborg:

– Vores arbejde er enormt alsidigt. Vi har kontakt til alle afdelinger og har hænderne i alt fra køleanlæg, til isolationsstuer og vores 17 kilometer lange rørpost. Du ved i princippet aldrig, hvad du møder ind til, men du ved, at du er med til at udføre en vigtig opgave, siger 57-årige Leif Jensen. Bjarke Ravnsborg på 34 år supplerer:

– Hvis der ikke var en teknisk afdeling, så var der dybest set ikke noget sygehus. Vores opgave er at gøre driften af stedet så sikker og god som muligt, og det gør arbejdslivet meningsfyldt. Når man har prøvet, at blive tilkaldt til en operationsstue, mens de opererede en patient, så ved man, at det er vigtigt.

Tid til fordybelse

Med sin uddannelse som automationsteknolog er Bjarke specialist i central tilstandskontrol og styring (CTS). Han har været på AUH i fire år. Som nyuddannet var Bjarke blandt andet hos Nordomatic, der netop har været med til at lave anlægget for varme og ventilation i de nye afdelinger syd og nord på universitetshospitalet:

– Man kan sige, at jeg kender systemet indefra, og det er naturligvis en styrke i mit job. Det meste af min tid går med at overvåge systemet, og jeg har en meget selvstændig rolle. Jeg nyder variationen, at vi har et flex-tidssystem, der gør arbejdet meget frit, og især at jeg ikke er ude og fakturere ved kunder.

Leif, der har holdt sit 25 års jubilæum på hospitalet uddyber:

– På den her arbejdsplads får du lov at fordybe dig i et område. Jeg har eksempelvis ansvar for hospitalets mobiltelefoner og vores svagstrøms-anlæg i patient- og overfaldsalarmene. Teknisk Afdeling har over en lang periode hjemtaget driftsopgaverne, og det giver en enorm stor

ekspertviden hos os ansatte, men også en økonomisk gevinst for sygehuset.

Diskretion og professionalisme

En anden gevinst ved at have færre underleverandører er, at der er så få forstyrrelser udefra som muligt – især omkring patienterne:

– I langt de fleste situationer, arbejder os teknikere på de etager, hvor teknikken er samlet. Det er i

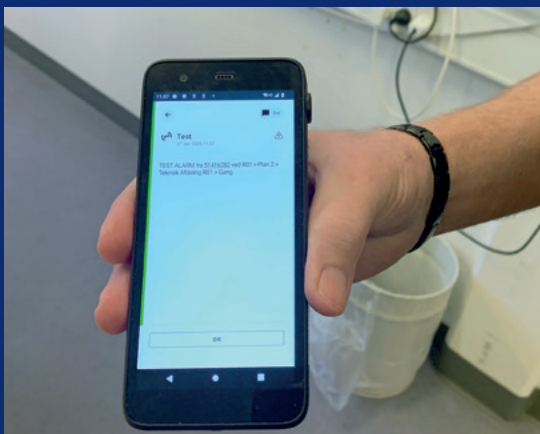
◀ *Leif Jensen har fejret sit 25 års jubilæum som elektriker hos AUH. Han nyder alsidigheden - men også muligheden for fordybelse i jobbet.*

▼ Bjarke har styr på ventilationen.

▲ Cirka 10 procent af bygningsmassen på Skejby er under ombygning. Det betyder nye systemer og nyt udstyr, så arbejdet forandrer sig konstant.

◀ Leif og Bjarke har alarmtilkald hver sjette uge. Mange af alarmerne kan klares via en app eller på computer, men en del kræver også fysisk tilstedeværelse

Den første lærling i teknisk afdeling er netop udlært.
Leif og Bjarke håber, at flere er på vej. ▼

kælderetagen i »det gamle Skejby« og på fjerde sal i de nye afdelinger, men indimellem skal vi ind på en stue. Her er vi professionelle og ved, at vi kun skal fokusere på det tekniske. Ikke på de mennesker, der ligger i sengene. Vi skal være så diskrete som muligt, siger Bjarke og Leif fortæller videre:

– Jeg kan huske, at jeg engang på en fødestue blev mødt med et »Hej Leif, er du her«. Det viste sig, at det var en veninde, der var igang med at føde, men jeg havde professionelle skyklapper på, og ænsede derfor ikke, hvilke patienter, der var i rummet. Til gengæld har vi tæt samarbejde med al fagpersonale. Deres arbejde med patienterne og vores med teknikken, skal passe sammen.

Vi skal bæres ud

Et andet samarbejde, som både Leif og Bjarke går op i er deres tillidshverv. Leif har siden 2017 været tillidsrepræsentant for de elektrikere, der er ansat i Teknisk Afdeling:

– Jeg blev tillidsrepræsentant i 2017 samtidig med fusionen af flere afdelinger. Jeg tror på, at hvis du vil ændre noget, så skal du kæmpe aktivt, derfor gik jeg ind i arbejdet.

Bjarke er for nylig blevet arbejdsmiljørepræsentant for afdeling syd af universitetshospitalet. Han blev prikket på skulderen. Både af sine kollegaer og sit bagland:

– Modsats Leif meldte jeg mig ikke selv, men blev opfordret til det – og det var let for mig at sige ja. Arbejdsmiljø og sikkerhed på en arbejdsplads ligger i mit ophav og opdragelse. Min far var i mange år arbejdsmiljørepræsentant for DSB, så det er et emne, jeg tidligt i mit liv er blevet introduceret for.

Leif og Bjarke bruger den tid, de finder nødvendigt på deres tillidshverv. Ingen af dem er overbelastet af konflikter på arbejdspladsen:

– Langt de fleste ansatte i teknisk afdeling bliver her til de skal bæres ud. Det taler sit tydelige sprog. Vi er en afdeling, der i takt med hjemtagning af opgaverne har opgraderet på medarbejdersiden. Det har selvfølgelig en positiv betydning for stemningen og arbejdsglæden. ■

▲ Det tager imellem 3 måneder og et halvt år at lære at finde rundt på universitetshospitalets lange gange. Her er cykel eller el-scooter det foretrukne transportmiddel.

Fakta om Aarhus Universitetshospital

- AUH er opdelt i øst (det gamle Skejby) og de nyere afdelinger nord og syd. Derudover har sygehuset en psykiatrisk afdeling.
- Kælderetagen i øst og fjerde sal i nord og syd er forbeholdt teknik og produktion.
- AUH bruger ca. 8,5 megawatt om året (svarer til ca. 16.000 parcelhuses forbrug om året).
- Hospitalet sparer 33% af varmen ved at genbruge overskudsvarme fra energikrævende udstyr som scannere mv.
- AUH forventer at kunne spare ca. 1,8 mio. kWh (svarer til ca. 514 enfamiliehouses årlige elforbrug) på at undgå unødigt ventilation på operationsstuerne.
- Desuden skal en udskiftning af lysstofrør til LED spare ca. 4,2 mio. kWh (svarer til ca. 1.200 enfamiliehouses årlige elforbrug).
- AUH har 23.000 HPFI relæer, der testes hvert fjerde år.
- Derudover 5 nødgeneratorer, et solcelle-anlæg, en dobbelt forsyningskæde og adskillige UPS-anlæg.
- Universitetshospitalet har 102 elevatorer plus 40 vareelevatorer. De længste er op til 20 meter og er beregnet til transport af mad.
- Køkkenet laver mad til ca. 1.150 patienter om dagen. Det bliver til 1.380.000 måltider om året.
- Rørpostsystemet består af 17 km plastrør, og er drevet af tryk.
- Vaskeriet vasker 10 tons tøj om dagen.
- AUHs køleanlæg indeholder ca. 1.200 m³ vand. Det kører frem med 12 grader og et tryk på 5 bar.

Afdelingens formænd gennem 125 år

1900-1903	Jens Andersen (Jens Bajs)
1903	C. Schou
1903-1908	Fich
1908	Schmeltz
1909	Rasch
1909-1911	Richard M. Vietz
1911	W. Müller Pedersen
1911-1913	S. Chr. Pedersen
1913-1915	W. Müller Pedersen
1915-1917	Johannes Clausen (Store Claus)
1917	H. Jensen
1917-1919	O. S. Olesen
1919-1921	W. Rabe
1921-1922	Jørgensen Grambo
1922-1924	J. P. Madsen
1924-1926	Osvald Bendixen
1926-1937	Chr. Sørensen (Christian banan)
1937-1953	Sigvald Nielsen
1953-1962	Robert Svane Hansen
1962-1968	Arthur Gravesen
1968-1982	Bent Vogelius
1982-1996	Kurt Sartori
1996-2007	Lars Søndergaard
2007-2015	Ervind F. Poulsen
2015-	Jesper Emanuel Jensen

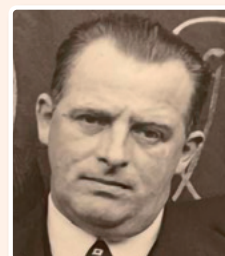
Richard M. Vietz

Johannes Clausen
(Store Claus)

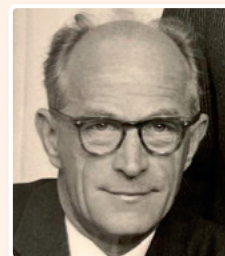
Chr. Sørensen
(Christian banan)

Sigvald Nielsen

Robert Svane Hansen

Arthur Gravesen

Bent Vogelius

Kurt Sartori

Lars Søndergaard

Ervind F. Poulsen

Jesper
Emanuel Jensen

Fusionen 2003

Organisationsændring på vej efter urafstemning i 2001

Efter urafstemningen i 2001 sagde medlemmerne nej til en fusion mellem Dansk Metal og Dansk El-Forbund. Men afvisningen blev startskud-
det til en større organisationsændring.
Kongressen i 2002 besluttede

straks at modernisere strukturen, blandt andet ved at nedlægge kredse og reducere antallet af afdelinger.

Formålet var at skabe en mere effektiv og flad struktur, der kunne

håndtere fremtidens opgaver og samtidig styrke medlemsservicen.

Ændringerne skulle sikre, at organisationen blev bedre rustet til at støtte medlemmerne i en tid med nye krav og forventninger.

Fusion / sammenlægning / modernisering = **Mere fagforening for færre penge**

af kasserer Per Prang

Vi har nu en aftale, der betyder, at afdelingerne i Århus, Silkeborg og Horsens sammen vil danne en ny afdeling med navnet Dansk El-Forbund, Afdeling Østjylland.

Aftalen er en konsekvens af, at Dansk El-Forbunds kongres i november 2002 vedtog en ny struktur, hvor 14 kredse og 48 afdelinger sammenlægges til 12 store afdelinger.

Vi har nu gennem flere år haft diskussioner om El-Forbundets fremtid, som selvstændigt forbund eller i fusion med andre.

Men uanset hvilken form, der har været overvejet, har det været med udgangspunkt i, at vi skulle modernisere og effektivisere vor fagforening.

Det har været et hovedkrav, at prisen for et medlemsskab og forventningen om en professionel sagsbehandling skal kunne forenes på et niveau, der ikke skal betyde kontingentforhøjelser.

Vi mener, at vi med den indgåede aftale kan leve op til disse krav. Det vil være sådan, at der ikke længere vil blive krævet kontingent op til afdelinger, der ikke har fuldtids bemanding.

De nye afdelinger vil have en størrelse, der gør, at det faglige niveau vil kunne højnes og medlemmernes mulighed for altid at kunne komme i kontakt med en kompetent faglig person forbedres.

Det hører derfor fortiden til, at medlemmer møder op til en lukket dør med besked om en ugentlig åbningstid og fritidsformand, der ofte ikke kunne have den brede faglige viden, samtidig med et fuldtidsjob som elektriker.

Den nye Afdeling Østjylland vil derfor have kontor til primært faglig og A-kassemæssig sagsbehandling i Århus på samme adresse som den tidligere kreds 10 og 11.

Samtidig har vi haft et ønske om at bevare muligheden for, at de lokale faglige aktiviteter kan bibeholdes i Horsens og Silkeborg. Dette gøres, ved at disse kontorer vil være at betragte som satellitkontorer under Afdeling Østjylland.

Der vil derfor stadig være mulighed for at kunne arrangere lokale faglige aktiviteter på de kendte adresser i Horsens og Silkeborg. Husk derfor at møde op til din lokale generalforsamling og deltag i debatten om, hvordan I lokalt kan få mest mulig nytte af de muligheder, som den nye afdeling giver.

Der har været bekymring for, om afstanden til et afdelingskontor vil blive for stor, men vi har valgt et princip om, at der med de moderne kommunikationsmidler er mere behov for nærvær fremfor nærhed. Forstået sådan, at det er bedre at komme i kontakt med en kompetent person, end at kunne cykle til et lukket afdelingskontor.

På økonomisiden vil der være besparelser ved at samle flere afdelinger til en stor afdeling, og den lokale plan for sammenlægning af 3 afdelinger vil betyde, at alle medlemmer i Århus og Silkeborg vil få et nedsat fagligt kontingent.

Når der kun nævnes de to byer, skyldes det, at vi har valgt det laveste kontingent (Horsens afdeling) som et mål for, hvad det fremtidige kontingent bør være.

Der vil derfor være tale om kontingentnedsættelse for ca. 2.700 medlemmer ud af ca. 3.300 i den nye afdeling. Vi mener derfor, at den aftale, der ligger til grund for de indkaldte generalforsamlinger, kan udtrykkes ved:

**Mere fagforening
for færre penge**

◀ Artiklen blev bragt i Dansk El-Forbund Østjyllands afdelingsblad STIK i januar 2003, blad 1.

Akkord styrker fællesskabet og den faglige stolthed

Mød Søren Ellesøe, der er formand for Akkordklubben
og akkordholder ved Kemp & Lauritzen.

Det gamle Kommunehospital i Aarhus er i gang med en større ombygning. De karakteristiske røde murstensbygninger langs Randersvej skal fra 2026 huse studerende fra Aarhus Universitet, herunder BSS, og hundredevis af håndværkere er i gang med at få forvandlingen til at ske.

Cirka midt på byggepladsen mellem skurvogne og stilladser og centralt i det, der bliver en fælles atriumgård, arbejder Søren Ellesøe med sit sjak. Han er akkordholder og er ansvarlig for de 22 elektrikere på pladsen. De trækker kabler, monterer stikdåser og laver styringssystemer:

– Vi har været i gang her siden august 2023 og skal være færdige til december i år. Vi kommer over i alt 41.000 kvadratmeter, så det er en af de større opgaver, siger Søren, der er 45 år.

Han er uddannet industrielektriker i 2004, og har de sidste 17 år arbejdet på akkord:

– Jeg ved godt, at der er mange myter om det at arbejde på akkord: At det er nedslidende, at det går for hurtigt, men det er slet ikke det, som jeg oplever. Akkord er tværtimod fællesskabet om opgaven, og fællesskabet om den faglige stolthed. Vi sætter en ære i at levere et godt stykke arbejde, og så er der en enorm frihed og selvbestemmelse.

Det optimale flow

For Søren er akkord lig med at lave tingene rigtigt første gang. Det gælder om at tænke smart, og få arbejdsgangene til at flyde:

– Det er klart, at hvis du glemmer rawlplugs i containeren eller laver fejl, så er akkord ikke en god løsning, men planlægger du dit arbejde ordentligt, så du minimerer spildtid, er det genialt. Normalt arbejder vi på byggeprojekter på omkring 10.000 kvadratmeter, så ombygningen her er et stort projekt, hvor jeg har beregnet omkring 50.000 mandetimer til opgaven.

◀ *Søren Ellesøe foran et af de nye auditorier.*

Fakta om akkord

- Alt arbejde, der tager 7 timer eller mere kan man lave på akkord.
- Akkord bruges typisk på byggepladser, større renoveringer og hos typehusfirmaer.
- Akkord kan være med til at højne løn og selvstændigheden hos de ansatte.
- Akkord+ er det nyeste system for elektrikere, der skal erstatte EBA, der er udviklet af Dansk El-Forbund og TEKNIQArbejdsgiverne. EBA er en forkortelse for El-Branchens Akkordsystem, der blev etableret i 2016 i forbindelse med udfasning af Landspriskuranten for Installationsarbejde.
- Akkordbestemmelserne fremgår af Elektrikeroverenskomsten mellem Dansk El-Forbund og TEKNIQArbejdsgiverne.
- Alle byggeprojekter hos Kemp & Lauritzen, der har 5 eller flere i akkordsjakket, har en arbejdsmiljørepræsentant.

▲ *Mit arbejde er blandt andet at måle op, og registrere ekstraarbejde. Det fungerer på den måde, at jeg laver opmålingsskemaer – og så holder svendene selv styr på opmålingerne.*

Søren ved af erfaring, at så stor en akkordopgave, kan skræmme nogen elektrikere væk, fordi den virker uoverskuelig, men han har en klar taktik:

– Kigger man på tegningen over hele projektet, så er det enormt, men vi laver byggeriet løbende og går frem rum for rum. Der er delprojekter med individuelle deadlines. Vi har eksempelvis netop afleveret et stort auditorium.

Ud over elektrikerne går smedene på byggepladsen på akkord, mens tømrerne er på timeløn. Det mest optimale, ifølge Søren er, hvis alle på byggepladsen var på akkord:

– Det giver det optimale flow. Sådan var det, da jeg startede med at arbejde.

Få ungdommen med

Søren startede med at arbejde på akkord for Lindpro, og da virksomheden blev opkøbt af Kemp & Lauritzen fulgte han med. Han er siden blevet akkordholder og formand for Akkordklubben i Dansk El-Forbund Østjylland.

– Vi arbejdede under en anden akkordholder i Lindpro, men der var nogle kollegaer, der gerne ville noget andet. De foreslog mig, og jeg sagde ja. Arbejdet i akkordklubben er en slags erfa-gruppe, der holder fire møder om året i afdelingen på Rymarken. Jeg har været formand de sidste otte år. Alle er meget velkomne til at dukke op, hvis man er interesseret i at høre mere om akkord, siger Søren der især håber at få fat i de unge elektrikere:

– Det er virkelig en udfordring at få ungdommen med. Vi risikerer, at akkordarbejdet dør med os. I vores sjak er der ikke en svend under 30 år, og vi skal tænke længere frem – og fremtidssikre ved at få nogle unge med ind i arbejdet på byggepladser, siger Søren, der har et klart princip, når det gælder om akkord:

– Alt montage kan laves på akkord. Den mindste akkord jeg har haft er på 5.000 timer, men i princippet kan man have en akkord helt ned til 7 timer.

Frihed under ansvar

I løbet af den periode Søren har arbejdet på akkord er der flere ting, der har ændret sig. Eksempelvis er det tredje akkordopmålersystem blevet indført:

– Da jeg startede hed opmålersystemet Priskurant, så kom EBA og nu Akkord+. Jeg synes, at som akkordholder er det blevet lettere at måle op, men der er til gengæld flere dokumentationskrav, og den del er kun vokset i løbet af de sidste ti år. Det kan tage længere tid at dokumentere en stikkontakt, end det tager at sætte den op. Til gengæld er der kommet gode registreringsværktøjer, hvor man let kan fange fejl og mangler.

Meget tyder på, at Søren er god til at styre akkorden og minimere fejl og mangler. I hvert fald er omfanget af overarbejdet i løbet af den tid de 22 elektrikere har arbejdet på kommunehospitalet begrænset sig til fire lørdage, og et par fem-dages uger, for dem, der ellers arbejder mandag til torsdag:

– Her i sjakket er det frihed under ansvar. Man kan arbejde på to måder: En klassisk femdages uge med 6:30-15:00 og fredag fri klokken 12:00 – eller en firedages uge fra 6:30 til 16:00.

– Jeg har dog valgt, at vi møder samtidig ind om morgenen. Det er vigtigt – især, når vi er så mange. Vi er lige nu fordelt over fire byggefelt, og derfor er det nødvendigt at samles. Det er bare fem minutter til en kop kaffe og beskeder, men det er godt givet ud – og det er vigtigt for mig at få en føling med flokken. Alle skal have det godt her. ■

▼ Vi har sat et rigtig godt hold sammen, og vi ligger højest i trivselsmålingerne hos Kemp & Lauritzen på landsplan.

▲ En udfordring ved akkordarbejde er, at der er mange vi skal spille sammen med.
Det er altid rarest, hvis vi har en god hovedentreprenør.

Per og Bent i elektrikerens tjeneste

Mød to originaler, der var elektrikere før »verden gik af lave«, og som var med til at fejre 100 års jubilæet her i afdelingen.

De var med til at købe afdelingens første computer og printer. De var med, da Årets Elektriker blev indstiftet som pris i 1990 og med på den kongres i Dansk El-Forbund, der i 2002 nedlagde 50 afdelinger og dan-

nede grundlaget for Dansk El-Forbund Østjylland:

– Set over alle årene, så var kongresbeslutningen i 2002 nok den største forandring, jeg har været med til. På det tidspunkt havde vi – i Aar-

hus Afdelingen – allerede haft samarbejde med Randers, Viborg, Horsens og Silkeborg, men vi havde egentlig ikke behovet at fusionere. Aalborg, København og Aarhus var hvert sted en afdeling til en kreds, som var hovedbestyrelsens krav til den nye struktur i alle afdelinger, fortæller Per Kahr Jensen.

Han var faglig sekretær fra 1994 til 2016 og fusionen faldt midt i hans periode i afdelingen. Per kom allerede i 1982 ind i bestyrelsen i Aarhus afdelingen. Dengang arbejdede han på IS Midtkraft, og entreen ind i det faglige arbejde skete i bedste dramatiske stil:

– Da jeg blev valgt ind i 1982, blev hele bestyrelsen væltet, beretningen blev stemt ned, og det var meget dramatisk. Ved den ekstraordinære generalforsamling blev jeg valgt med det største antal stemmer nogensinde – mere end 200.

En PC ingen turde bruge

En af dem, der tydeligt husker bestyrelseskuppet i 1982 er Bent Homann. Han blev valgt ind to år tidligere som afdelingskasserer i 1980. En titel, som han bestred frem til 2003, hvor han gik på efterløn:

– Jeg startede min tid som elektriker i 50'erne i Skjern. Jeg er udlært i 1958 og var en af de første lærlinge, der var på dagskole. Inden jeg kom til at arbejde i afdelingen var jeg både i Grønland i flere år, på Carlsberg, hos Bruun Sørensen og hos FDBs fabrikker i Viby. Da jeg kom ind i afdelingen skrev vi på skrivemaskine. Det var først mange år senere, der kom en computer, siger Bent, mens Per supplerer:

– Ja, det var i slutningen af 80'erne, og den kostede i omegnen af 40.000 kroner. Den stod bare ovre i et hjørne. Ingen turde rigtig at bruge den. Den blev købt til at lave opmåling med og statistik, fortæller Per – og Bent tilføjer:

◀ *I dag er specialiseringsgraden høj. Da vi blev uddannet, fandtes der kun én elektrikeruddannelse.*

▲ Per: Jeg synes det er blevet sværere for fagforeningerne. Presset fra de gule er massivt.

– Og printeren kostede 30.000 kroner. Den blev købt som »ekstraprinter« fordi matrixprinter, vi havde ikke kunne udskrive pæne breve – men den var ret kompliceret at bruge sammen med det Tandberg-system, der lå i computeren.

Ikke alle penge gik til dyrt EDB.

I 90'erne blev »Årets Elektriker« indstiftet, fordi afdelingen fik 40.000 kr. i en jubilæumsgave. Der blev oprettet en fond »Årets Elektriker«.

– Vi besluttede hurtigt, at pengene ikke bare skulle indgå i driften. De skulle tværtimod bruges til at hylde en elektriker fra vores afdeling, der udmærkede sig særligt, fortæller Bent.

Fagligt fællesskab

Siden indkøbet af det første IT-udstyr er de to pensionerede elektrikere forlængst gået online. De ser tilbage på deres liv i »elektrikernes tjeneste« med mange minder:

– Sidst i 70'erne og i 80'erne var

*Bent: Når jeg snakker med et ungt menneske i dag, så opfordrer jeg til at blive elektriker. ▲
Jeg har haft spændende jobs og et spændende liv.*

der over 3.000 ledige elektrikere. Det var dengang a-kassearbejdet kom ind i afdelingerne. Jeg kan personligt huske, at jeg fik 690 kroner om ugen i understøttelse, da jeg meldte mig ledig i 1973. Jeg var ledig i seks uger, husker Per.

– Vi oplevede en medlemsfremgang i 70'erne og 80'erne, der var helt enorm, især på grund af arbejdsløsheden. Siden fandt vi ud af, at man i den grad skal passe på sine medlemmer. Der var en periode, hvor banker og forsikringsrådgivere anbefalede mange at melde sig ud af fagforeningen og kun stå i A-kassen for at spare penge, husker Bent, og Per følger op:

– Jeg brugte argumentet over for tvivlerne, der ikke vidste, hvad de skulle bruge os til: Du bruger os hver dag, du går på arbejde, fordi det er os, der har kæmpet for din overenskomst. Os der sikrer overtidsbetaling, sjette ferieuge og pension.

Når de to ser tilbage på deres tilsammen 60 år som fagligt valgte, så

er de enige om især en ting – fællesskabet:

– Det faglige arbejde har givet os et godt kammeratskab og sammenhold. Følelsen af at gøre en forskel. Glæ-

den ved at to dage aldrig er ens, og at man aldrig ved, hvordan dagen bliver. En enkelt telefonopringning kan ændre alt, og vi har virkelig haft gode mennesker omkring os. ■

Fakta om Bent og Per

Bent Homann

- Født i 1941
- Udlært i 1961, aftjente værnepligt i flyvevåbnet og arbejdede siden ved bla SAS, Carlsberg, Nassaq El-værk i Grønland, Bruun Sørensen og FDB Viby
- Kasserer fra 1. juli 1980 - 2003

Per Kahr Jensen

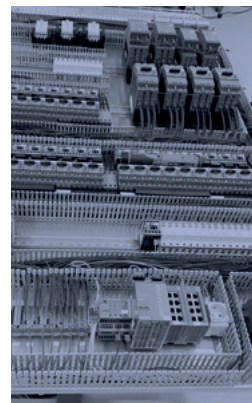
- Født i 1951
- Udlært i 1971 og aftjente værnepligt i Søværnet. Arbejdede siden ved Bruun Sørensen og IS Midtkraft
- Blev valgt ind i bestyrelsen i 1982, og siden udnævnt til skuemester fra 1986, og siden i det faglige udvalg for el-faget
- Fra 1994-2016 faglig sekretær

Benjamin i gang med at pakke bilen, inden han drager ud til industri-kunderne.

En arbejdsplads med faglige muligheder og menneskelige hensyn

VS Automatic spænder bredt. Både når det gælder opgaver, men også i mangfoldigheden i medarbejderstaben.

I bunden af Ormhøjgårdvej i Horsens ligger VS Automatics hovedkvarter. Parkeringspladsen er præget af de røde firmabiler og indenfor møder mere end 50 elektrikere og installatører ind hver dag for at fikse alt fra varmepumper til ladestandere, PLC-styring, tavler, ventilation og alarmer.

Vi har mødt fire af dem.

Alle er de enige om, at det her er en arbejdsplads, hvor man har plads til at udvikle sig som elektriker – både personligt og fagligt. Det er med andre ord ikke nødvendigt at skifte

job, hvis man vil prøve et andet fagområde.

Det ved Benjamin Pedersen alt om. Han blev udlært fra VS Automatic i august 2024, og er efter svendebrevet blevet på sin læreplads.

– Mange anbefaler, at man skal ud og se noget nyt, når man bliver svend. Det følte jeg ikke var nødvendigt. Du kan få lov at arbejde med stort set alle områder af elfaget her. Under min uddannelse var jeg i mit første år rundt og snuse til stort set alt, hvad virksomheden laver. Jeg faldt for automation, og der har jeg været

siden, siger Benjamin, der for nylig var på en stor opgave i Tyskland:

– Vi har været underleverandør for AM Tooling, hvor vi har lavet styringstavler til en stor maskine, der skal bruges i den tyske bilindustri. Det var en kæmpe ordre, som har været spændende at være en del af. Jeg kan godt lide arbejdsprocessen fra at styringen og tavlerne bliver lavet her i huset, til at vi tester dem og sætter dem op hos kunden, og så kan jeg godt lide det ansvar og den tillid, som vi får som ansatte af vores chef.

▼ *VS Automatic gør selv brug af den grønne teknologi, som de sætter op hos kunderne. Overalt på adressen på Ormhøjgårdvej er der varmepumper, solceller og for enden af gavlen står et stort 200 AH batteri, der gør VS selvforsynende.*

▲ Martins speciale er alarmer, og hans ansigt pynter bagsmækken på flere af firmabilerne.

Frihed under ansvar

En anden ting, som Benjamin sætter pris på, er den selvstændighed, der følger med jobbet hos VS. Det samme gør Martin Furmark Møller, der har været i virksomheden i ni år. Han arbejder med alarmer og videoovervågning og har fem andre kollegaer, der er specialiseret i samme område:

- Jeg arbejder mest i systemerne

Jablotron og Abus og har en række faste kunder, primært i byggebranchen. Her står jeg for alt fra bestilling til montering og vedligehold af alarm og videoovervågning. Jeg planlægger min dag hundrede procent selv, og starter typisk på kontoret med et par timer ved computeren for at få overblik over opgaverne. Derefter videre til at pakke bilen og ud til kunderne.

Jeg er typen, der helst ikke skal sidde stille for længe ad gangen, så jeg holder af, at der sjældent er to dage, der er ens. Det er frihed under ansvar.

Noget andet, som Martin sætter pris på, er den personaleforening, som er en stor del af VS Automatics DNA. Det indbefatter både faglige arrangementer, men også teambuilding og sjov. De mere end 100 ansatte ses nemlig ofte efter fyraften:

- Vi laver alt fra ølsmagning til bowling og gocart. Det gør en masse godt for sammenholdet, især fordi vi er så mange. Virksomheden er virkelig vokset i løbet af den tid, jeg har været her. I min afdeling alene er vi gået fra fire til seks og har fået en fast lærling tilknyttet.

I voksenalderen efter stress

VS Automatic har lige nu 33 elektrikerlærlinge, hvoraf tre er kvinder. Snart stiger lærlingeantallet til 36. En af dem, der er under uddannelse er Carsten Olsen. Han er voksenalærling og har en baggrund som lastbilchauffør, og sætter pris på de mange gode kollegaer:

- Som lastbilchauffør er du lidt en lonely rider. Derfor er jeg rigtig glad

Fakta om VS Automatic

- VS Automatic laver alt inden for automatik og el-installation og har mere end 50 elektrikere ansat. Opgaverne dækker industriservice, el-installationer, netværksinstallationer, varesikring, ladestandere til elbil, varmepumper, opsætning af solceller, overvågning og alarmer mm. VS har desuden stor erfaring i motion og servosystemer, og programmering af avancerede PLC styringer, skærmbetjener (HMI), SCADA systemer og systemer til dataopsamling af produktionsdata.
- Kunderne tæller slagterier, margarinefabrikker, mejerier, bilindustrien, fødevarerindustrien, pap- og papirindustrien, korn og foderstof, luftrensningsanlæg, rensnings-, transport-, miljø-, håndteringsanlæg, byggeri og private kunder.
- VS Automatic A/S er en del af TS Gruppen, der er et landsdækkende selskab ejet af 40 selvstændige, ejerledede el-installationsvirksomheder med fokus på grøn omstilling. Ud over Horsens er der VS-afdelinger i Østbirk og Hovedgård.

for at komme ind på en arbejdsplads, hvor der er mange kollegaer og et godt sammenhold. Noget andet, som Carsten sætter pris på, er det rejsearbejde, han har fået tilbudt på sin læreplads:

Jeg har været med til at teste tavler i Nordirland. Det er en kæmpe bonus at komme ud og rejse og se det arbejde, som man sidder med i det daglige, testet og brugt.

Carsten er mere end halvvejs i sin elektrikeruddannelse, og blev fra dag et taget godt imod. Også selv om han kom med en lidt anden baggrund end de fleste:

– Jeg er ældre end de fleste lærlinge, og har været sygemeldt med stress og dårlig ryg. Ingen af delene har givet mig problemer her. Der bliver virkelig taget hensyn, og jeg kan skrive under på, at det her er en rummelig arbejdsplads med plads til alle.

En af de første i fleksjob

Tillidsrepræsentant, Dan Pedersen, er et andet bevis på det medarbejderhensyn, der bliver taget hos VS Automatic.

Han har været i firmaet i snart tyve år, og kom i 2017 ud for en arbejdsulykke, da han faldt ned af en trappe:

– Jeg knuste højre albue og skulder og venstre håndled. Det tog mig to år at komme på højkant. Undervejs i forløbet støttede min chef, Torben, og kollegaerne mig. De kom fra firmaet og hentede mig, så jeg fik en kop kaffe i firmaet, og bagefter blev kørt hjem igen. Det betød alverden i en svær tid.

Inden ulykken var Dan med til at gøre varmepumper til et af VS' store specialer. Han var den første, der kom på varmepumpekursus, og sidder i dag fortsat med området:

– Jeg står for salg af varmepumperne, men kan ikke længere montere og servicere dem. Efter min skade blev jeg en af firmaets første i fleksjob og har kun syv timer fordelt over to dage. Her klarer jeg også hvervet som tillidsrepræsentant. Heldigvis er det ikke tidskrævende. Det her er en god arbejdsplads, hvor folk stort set kan få det, som de vil have det. ■

▼ Carsten arbejder her med et projekt, hvor VS Automatic er underleverandør for FH Schandinox, til en stor el-tavle. Den skal indgå i styringen af en margarinefabrik i Algeriet.

▲ Vi er på en god arbejdsplads, hvor man kan prøve alle dele af branchen af, er Dan og Benjamin enige om.

Tidslinje over markante begivenheder for Dansk El-Forbund Østjylland

- 1893 ● Københavnske elektrikere stifter afdeling 1 i oktober måned.
- 1896 ● Dansk Arbejdsgiverforening stiftes.
- 1898 ● De samvirkende Fagforbund (senere LO) stiftes.
- 1900 ● 9. september bliver Elektrikernes Fagforening afdeling 2 Århus stiftet.
- 1904 ● 1. januar bliver Dansk Elektriker Forbund stiftet i København. Det blev stiftet af afdeling 1 København med 100 medlemmer samt afdeling 2 Århus med 14 medlemmer.
- 1915 ● Ændring af Grundloven. Kvinder og tyende får stemmeret.
- 1933 ● Arbejdsløsheden når over 43%
- 1953 ● Grundloven ændres. Valgretsaldern nedsættes fra 25 år til 23 år.
- 1954 ● Elektrikernes Stiftelses- og Enkekasse Århus bliver stiftet.
- 1960 ● Århusafdelingen fylder 60 år. Der er 800 medlemmer i afdelingen.
- 1961 ● Berlinmuren bygges.
- 1964 ● Stiftelsen køber Odensegade 2, nyt kontor indvies 20. juli 1965. ATP bliver ved lov af 7. marts 1964 vedtaget.
- 1970 ● Dansk Elektriker Forbund opdeles efter en kongresbeslutning fra 8 til 14 kredse. Alle kredse skal have en fastlønnet kredssekretær.
- 1972 ● Folkeafstemning om Danmarks tilslutning til EF.
- 1975 ● Afdeling 2 / Kreds 11 bliver 75 år og udsender en jubilæumsbog.
- 1982 ● Kongressen beslutter at lærlingene bliver fuldgældige medlemmer af forbundet.
- 1987 ● Medlemsbladet STIK kommer på gaden for første gang.
- 1989 ● Berlinmuren nedrives.
- 1990 ● Afdelingen flytter fra Odensegade til nye kontorer i Haslehus. Der oprettes bofællesskab med kreds 10 (afdelingerne Randers-Silkeborg-Viborg-Horsens-Odder).
- 2000 ● Afdeling 2 / Kreds 11 fejrer 100 års stiftelsesjubilæum lørdag d. 9. september.
- 2003 ● Fra 47 afdelinger til 12. Afdelingerne Århus, Silkeborg og Horsens fusionerer til Dansk El-Forbund Østjylland.
- 2006 ● Afdelingskontoret flytter til Rymarken 4.
- 2010 ● Finanskrisen – over 8 % arbejdsløse i afdelingen.
- 2020 ● Covid-19-pandemien, Danmark og verden lukkes ned.
- 2025 ● Afdelingen afholder 125-års jubilæum tirsdag d. 9. september.

Tidslinje over markante begivenheder i overenskomsterne

- 1899 ● Septemberforliget
- 1900 ● 9. september bliver Elektrikernes fagforening afdeling 2. Århus stiftet.
- 1919 ● 8 timers dagen bliver indført (8 timers arbejde/8 timers hvile/8 timers søvn).
- 1920 ● 48 timers arbejdsuge.
- 1938 ● Ferieloven vedtages. Alle får 2 ugers ferie. Dansk Folkeferie bliver stiftet
- 1952 ● Der indføres 3 ugers ferie. Ferietillægget er på 6,5%.
- 1956 ● Lov om folkepension vedtages.
- 1959 ● 45 timers arbejdsuge.
- 1968 ● 42,5 timers arbejdsuge.
- 1970 ● 41,5 timers arbejdsuge.
- 1972 ● 4 ugers ferie og vedtagelse af lov om Lønmodtagernes Garantifond.
- 1973 ● Indførelse af ligeløn mellem mænd og kvinder i overenskomsterne.
- 1974 ● 40 timers arbejdsuge.
- 1977 ● Vedtagelse af lov om arbejdsmiljø.
- 1978 ● Vedtagelse af lov om efterløn.
- 1979 ● 5 ugers ferie.
- 1986 ● 39 timers arbejdsuge.
- 1990 ● 37 timers arbejdsuge.
- 1991 ● Indførelse af arbejdsmarkedspension i overenskomsterne.
- 1993 ● Indførelse af ret til fuld løn under sygdom i op til 2 uger i overenskomsterne.
- 1998 ● Indførelse af feriefridage og børneomsorgsdage i overenskomsterne.
- 2000 ● Ændring af feriefridage og børneomsorgs-dage til »den 6. ferieuge« og indførelse af ret til fuld løn under sygdom i op til 9 uger i overenskomsterne.
- 2004 ● Lærlinge, der starter i lære efter det fyldte 20 år, er omfattet af Arbejdsmarkedspension.
- 2005 ● Ny elektrikeruddannelse med 5 nye specialer.
- 2007 ● Indførelse af Fritvalgsordning i overenskomsterne.
- 2015 ● Ny elektrikeruddannelse med specialemoduler.
- 2020 ● Lærlinge, der er 18 år, er omfattet af Arbejdsmarkedspension.
- 2023 ● Øremærket barsel til fædre med fuld løn.

Kvinder i højden – arbejde i hele elbranchens bredde

BP Soendergaard i Grenaa er specialister i landbrug og dækker alt inden for installation, kommunikation og sikring.

I toppen af en lift, højt hævet over 700 sortbrogede malkekøer er Winnie Veje igang med at montere en ventilator med en diameter på den gode side af tre meter. Den skal sikre bedre trivsel for besætningen på en af Djurslands største kvæggårde, og er en nyudvikling inden for dyrevelfærd:

– Vi har lige sat den op og skal testkøre den, forklarer Winnie, da hun er kommet ned fra liften.

Hun er 47 år og i voksenlære hos BP Soendergaard i Grenaa. En ud af i alt 11 lærlinge – og er glad for sit skifte til elektrikerbranchen:

– Jeg er oprindeligt uddannet frisør, og var bagefter ufaglært i et bygemarked og en blomsterhandel. Jeg gad ikke mere butik og synes, det med el er mega spændende. Man kan en masse ting, og jeg kan godt lide både at tilslutte og reparere – og så er jeg vild med taldelen. Jeg elsker matematik, og så falder jeg godt ind med kollegaerne her. Jeg ser mig selv som en af »drene«.»

Personen frem for kvalifikationen

Cirka en halv times kørsel fra kvæggården er en anden kvindelig lærling på arbejde. Nemlig 24-årige Cecilie Søndergaard. Hun er igang med at reparere en lampe i trappeopgangen i et nyt boligbyggeri i Grenaa:

– Jeg valgte elektrikervejen, fordi jeg gerne vil lave noget med mine hænder, og samtidig knytte teori på. Jeg var først et halvt år i praktik for lige at teste det af, og blev bekræftet i, at elektriker var det rigtige valg for mig. Jeg har været i gang med uddannelsen i to år, og kan rigtig godt lide det her hos BP Soendergaard. Især muligheden for at prøve mange dele af elektrikerfaget af. Jeg glæder mig personligt til industri og landbrug, siger Cecilie.

De to kvinder er en vigtig del af BP Soendergaards strategi for virksomheden. For det første ønsker de to ejere Bjørn Johansen og Peter Tylvad

◀ Cecilie var først i praktik, før hun gik i lære som elektriker.

▲ Winnie Weje er voksenlærling hos BP Soendergaard.

at tiltrække flere lærlinge. For det andet skal dem, der kommer i lære være indstillet på at komme rundt i alle dele af el-branchen, og endelig så er de to ejere på jagt efter personer, der passer ind i firmaet:

– Vi ser på det enkelte menneske – ikke så meget på kvalifikationer. Du kan altid opkvalificere en ansat, men du kan ikke ændre ved en personlighed. Og så er det selvfølgelig en forudsætning, at man ikke er bange for at komme ud i en stald. Landbrug udgør en meget stor del af vores kundegrundlag, siger Bjørn Johansen.

Fordelene ved fusion

BP Soendergaard opstod i 2019 som en fusion mellem Soendergaard ApS og BP Electric. Fusionen lå lige til højrebænet:

– Jeg har været medejer i BP Electric fra 2016, og vi havde et godt samarbejde med Soendergaard ApS. I stedet for at konkurrere om kunderne var fordelene ved at fusionere større. BP kom mest med industri, mens Soendergaard kom med landbrug og flest privatkunder. Det gav mening at blive mere komplette sammen, fortæller Bjørn.

Fusionen var uproblematisk for medarbejderne. Poul Otto Kjær Han-

Fakta om BP Soendergaard

- BP Soendergaard holder til på Trekanten 44 B i Grenaa
- Virksomheden laver alt i el-installationer og i kommunikation og sikring: Tyveri, videoovervågning, adgangskontrol, brandalarm anlæg mv.
- Kunderne er primært i det østjyske – men alt efter opgaven er virksomhedens elektrikere også på rejsearbejde i det øvrige Danmark og verden. BP Soendergaard laver blandt andet styring til nye vandværker og har projekter i Finland og Tyrkiet, og servicere ud over private og erhverv også offentlige instanser.
- Der er 40 ansatte. Heraf 25 elektrikere og 11 lærlinge, hvoraf to er kvinder.
- Elektrikerne er på vagt cirka 3-4 uger på et år.
- BP Soendergaard har overskudsdeling med de ansatte og er ISO9001 certificeret både for el og AIA.

▼ Winnie i gang med at montere en ny ventilator i kostalden.

▲ Rasmus skal overtage tillidshvervet fra Poul Otto.

Samle-muffen er et hyggerum for personalet. ▲
Det er indrettet i den tidligere kantine.

sen, der var tillidsrepræsentant hos Soendergaard fortsatte som tillidsrepræsentant efter fusionen:

– Vi medarbejdere kendte jo hinanden, fordi vi ofte gik på de samme projekter. Det har fra starten været let, og ingen gnidninger får lov at vokse sig store. Fra ledelsens side er der blevet gjort en masse personalemæssigt for at ryste os sammen. Både med ture ud af huset, fredagshygge i gården og fælleslokalet »Samle-muffen«, fortæller Poul Otto, mens Bjørn supplerer:

– Til daglig er her jo en meget flad struktur. Peter og jeg går også i arbejdstøj. Det er helt bevidst, at vi er en del af holdet. Vi træder til, når der er brug for en hånd, eller der mangler en i vagten. Det er vigtigt, at vi er gode til at hjælpe hinanden.

Gøre en forskel

Bjørn er oprindeligt udlært elektriker hos Søren Jensen og er siden blevet uddannet installatør og stærkstrømstekniker. Han var som lærling makker med Poul Otto. Det er 25 år siden, at Bjørn fik sit svendebrev, og 45 år siden at Poul Otto fik sit. Med sine 68 år, nærmer pensionsalderen sig:

– Da jeg startede i faget, var det med håndsving, når noget skulle monteres. Udviklingen har været enorm, og jeg bliver aldrig vild med computer og PLC-styring. Jeg kunne sagtens være gået på pension, men jeg kan stadig godt lide mit arbejde. Så længe jeg kan være med til at gøre en forskel, vil jeg rigtig gerne gøre det, siger Poul Otto, der er igang med at overdrage tillidsmandsposten og sin viden til en ny mand. Nemlig 33-årige Rasmus Sjørup Svendsen:

– Det er jo en lidt stor opgave at skulle være tillidsrepræsentant efter Poul Otto. Alligevel har jeg sagt ja til opgaven, fordi jeg som menneske hele tiden har lyst til at udvikle mig, og fordi det er vigtigt, at mine kollegaer fortsat trives og har det godt.

Du kan det hele her

Rasmus blev udlært hos DS Smith i 2022, men skiftede til BP Soendergaard på grund af alsidigheden i jobbet:

– Jeg kan stadig huske mit første projekt, hvor jeg skulle renovere ni lejligheder af ældre dato. Her var det guld at have Poul Otto ved hånden, siger Rasmus og fortsætter:

Jeg kan godt lide at være her og kan lide at lave nybyg, solceller og ladestandere den ene dag, og så den næste skifte til kostald og renovering.

Bredden i opgavefladen – og alsidigheden hos de ansatte er vigtig for ejerne:

– Vi har mange forskellige slags ansatte: Nogen vil gerne være på en

byggeplads i lang tid, andre vil gerne noget helt andet. Det vigtigste er, at man har mulighed for at skifte retning i sit arbejdsliv, mens man er ansat. Vi har både lokale kunder, men er også landsdækkende – og er den rigtige opgave der, så kan vi sagtens arbejde i udlandet. Så vil du ud og rejse er det også en mulighed. Med andre ord: Du behøver ikke at stoppe, fordi du vil prøve noget andet i elektrikerbranchen. Du kan det hele her, siger Bjørn Johansen. ■

Jeg er en allround mand, men PLC-styringen siger mig ikke noget.

Jeg er ikke god med et tastatur ... vil helst være i marken og befinder mig derfor godt som servicemontør. ▼

Det rummelige fællesskab er det vigtigste

Tre repræsentanter fra ungdommen er ikke i tvivl:
Fremtiden som elektriker bliver mere inkluderende og mere digital.

▲ Martin (tv) er hos Siemens, Jeanette (th) hos Verdo, mens Lukas (mf) er i skoleoplæring hos Aarhus Tech:
»Selv om jeg er i skoleoplæring, er jeg havnet det rette sted. Jeg elsker vores fag«.

De elsker alle tre at have en stemme. At gøre en forskel, have medindflydelse og at spise aftensmad sammen den første mandag hver måned. Mød Jeanette, Lukas og Martin, der alle er en del af ungdomsudvalget i Dansk El-Forbund Østjylland.

– Jeg blev i starten lokket af det med gratis aftensmad, men der er så meget mere i det, med det faglige arbejde. Jeg kom med for fire år siden. Nok grundlæggende fordi jeg

er den løsningsorienterede type, der kan lide at vende tingene og få indflydelse. Det kan ungdomsudvalgene i Dansk El-Forbund. Et godt eksempel er den modulbaserede uddannelse. Det var i sin tid ungdommen, der »opfandt« den, siger 28-årige Martin R. Pedersen. Han blev uddannet som EUX-elektriker i 2020, og har fået stor hjælp af Dansk El-Forbund blandt andet i forbindelse med en konkurs i sin læretid. I dag er han

hos Siemens og kører ud til komplekse sikringssystemer herunder AIA, ADK og TVO på hele Fyn og i Jylland. Her er fællesskabet i ungdomsudvalget en bonus:

– Mit arbejde er jo meget selvstændigt, så det er dejligt at være med i ungdomsarbejdet. Det er socialt – og så er der plads til at nørde, som mange af os elektrikere virkelig godt kan lide.

Lukas Byrdal Sørensen på 24 år

nikker genkendende til det sociale aspekt i det faglige fællesskab:

– Jeg er flyttet til Aarhus fra Horsens, og er i skoleoplæring. Mange har travlt med at tage hjem hurtigt efter skole, og derfor har det været rart at være med i et andet fællesskab her i forbundet. Oprindeligt var det faktisk en kammerat fra klassen, der fik mig med til et paintballarrangement hos ungdomsudvalget. Siden kom jeg med på et spændende lønforhandlingskursus, og så er jeg blevet hængende, og er i dag med i landsudvalget.

Skoleoplæring i fokus

Lukas' situation med den manglende læreplads og skoleoplæring er et af de emner, som ungdomsudvalgets formand i Østjylland og på landsplan, 25-årige Jeanette Andersen, mener, at der skal fokus på:

– Det er fantastisk, at så mange vælger vores fag – og så utroligt nedslående, at så mange både her i Østjylland, i Nordjylland og i resten af landet må nøjes med skoleoplæring og ikke en rigtig arbejdsplads. Det skal vi og forbundet sætte fokus på, siger Jeanette, der selv arbejder hos Verdo, hvor hun også er udlært. Jeanette står for service på et af fakulteterne på Aarhus Universitet. Et job, der kan kombineres med hendes store faglige engagement:

– Jeg er ofte til møder i København med hovedbestyrelsen, har været med i Debatten på DR2 og andre medier, og her frikøber Dansk El-Forbund mig i arbejdstiden, mens jeg selv smider en masse interesselimer i fritiden.

Martin, Jeanette og Lukas kan – som alle andre – være en del af ungdomsudvalget så længe de er i lære

– eller indtil de er 30 år. Derefter kan de blive en del af ungenetværket, der stadig støtter op om ungdomsarbejdet og om forbundet:

– Der er kun argumenter for fortsat at være faglig aktiv – og gjort op på en daglig udgift, så koster det minimalt at være medlem af den overenskomstbærende fagforening, siger Martin, og Jeanette supplerer:

– Du skal jo også have en indboforsikring, hvis noget bliver stjålet i din lejlighed – og stjæler din chef noget fra dig, så er fagforeningen din forsikring, og så er det et fag, der er i en spændende udvikling, siger ungdomsformanden.

De to tendenser

Sammen med Martin og Lukas fremhæver Jeanette to tendenser for fremtiden som elektriker: Et fag, der bliver mere inkluderende over for

▲ Både Martin og Jeanette er vokset op med fagforeningen som en vigtig del af deres opvækst. Lukas' forældre er ikke fagligt aktive.

mennesker, og et fag der bliver mere og mere teknisk og digitalt.

– Jeg kan allerede mærke på de få år, jeg har været udlært, at branchen er blevet mere rummelig overfor kvinder. Øremærket barsel til mænd har været en faktor, og der bliver længere og længere mellem chefer, der stiller upassende spørgsmål som »nå, hvornår har du så tænkt dig at få børn«. En anden ting er telefonen:

– Meget af vores fag styres via apps – og det gælder også mit arbejde. Jeg har tre forskellige apps på min telefon, og en af fremtidens udfordringer bliver at lægge telefonen fra sig, siger Jeanette og Martin supplerer:

– Det kræver faktisk en indsats. Også fra forbundets side – for især når man nørder lidt, så flyder fritid og arbejde sammen. At være elektriker er for mange identitetsbærende, og der er en kæmpe stolthed i at løse en opgave – både overfor kollegaerne og overfor kunden. Jeg ser en vigtig diskussion her, og så at holde fokus på efteruddannelse og kurser. For udviklingen går stærkt, siger Martin, mens Lukas fremhæver en sidste ting, nemlig ordentlighed:

– Jeg var med til at tage billeder for skolen, da det sidste hold elektriker blev udlært. Der var en ting, der gik igen i alle talerne: Husk at opføre jer ordentligt – overfor hinanden, overfor lærlinge og overfor dem i møder. Dumme drillerier må høre fortiden til.

Tre repræsentanter fra ungdommen anno 2025 er ikke i tvivl: Fremtiden som elektriker bliver mere inkluderende og mere digital.

Fakta om Jeanette, Lukas og Martin

Jeanette Andersen er formand for ungdomsudvalget i Dansk El-Forbund Østjylland og for Ungdomsudvalget på landsplan.

Lukas Byrdal Sørensen er med i landsudvalget sammen med **Magnus Rossen Rasmussen**, der også er meget aktiv i Dansk El-Forbund Ungdom Østjylland.

Martin R. Pedersen sidder med i det lokale ungdomsudvalg i Østjylland.

Ungdomsudvalget i Dansk El-Forbund Østjylland mødes den første mandag hver måned (undtagen juli) i enten lokalerne på Rymarken eller til et andet socialt arrangement.
Alle under 30 år – eller i lære – er velkomne.

PCen har erstattet skævbideren i alarmbranchen

Mød Kurt, Kaj, Michael og Malte, der er elektrikere hos G4S i Aarhus.

Mange forbinder navnet GS4 med et vagtselskab. Færre tænker over, at den globale virksomhed har mere end 300 elektrikere ansat i Danmark. 50 af dem kører hver dag ud fra Tangen 8 i Aarhus. Her ligger det østjyske hovedkvarter, hvor Kurt Larsen er tillidsrepræsentant. Han har været ansat i alarm-branchen i mere end 35 år, og i den tid har udviklingen været enorm.

– Da jeg startede var der eksempelvis ikke video. Dengang var overvågning baseret på foto. I dag er der zoomlyd, biometrisk genkendelse og to-faktor verificering. Vores kunder er gået fra at beskytte deres værdier som computere og udstyr – til nu at beskytte produktionen mod hacking og terror.

Kurt og kollegaerne i Aarhus arbejder med hele spektret fra tyveri- og brandalarmer, tv-overvågning, ADK, NOX centraler, CTC varslingsanlæg, backup, cybersikkerhed og remotebetjening:

– Alt er blevet mere komplekst og sikret. Sikkerheden er intensiveret, efter krigen i Ukraine brød ud. Især bruddet på Northstream 1 og 2 gasledningen i Østersøen, og de pludselige strømafbrydelser, som man har oplevet i Sydeuropa fortæller Kurt. Han beskæftiger sig med alt fra sikring af universiteter og banker til vandforsyning og forsvars anlæg:

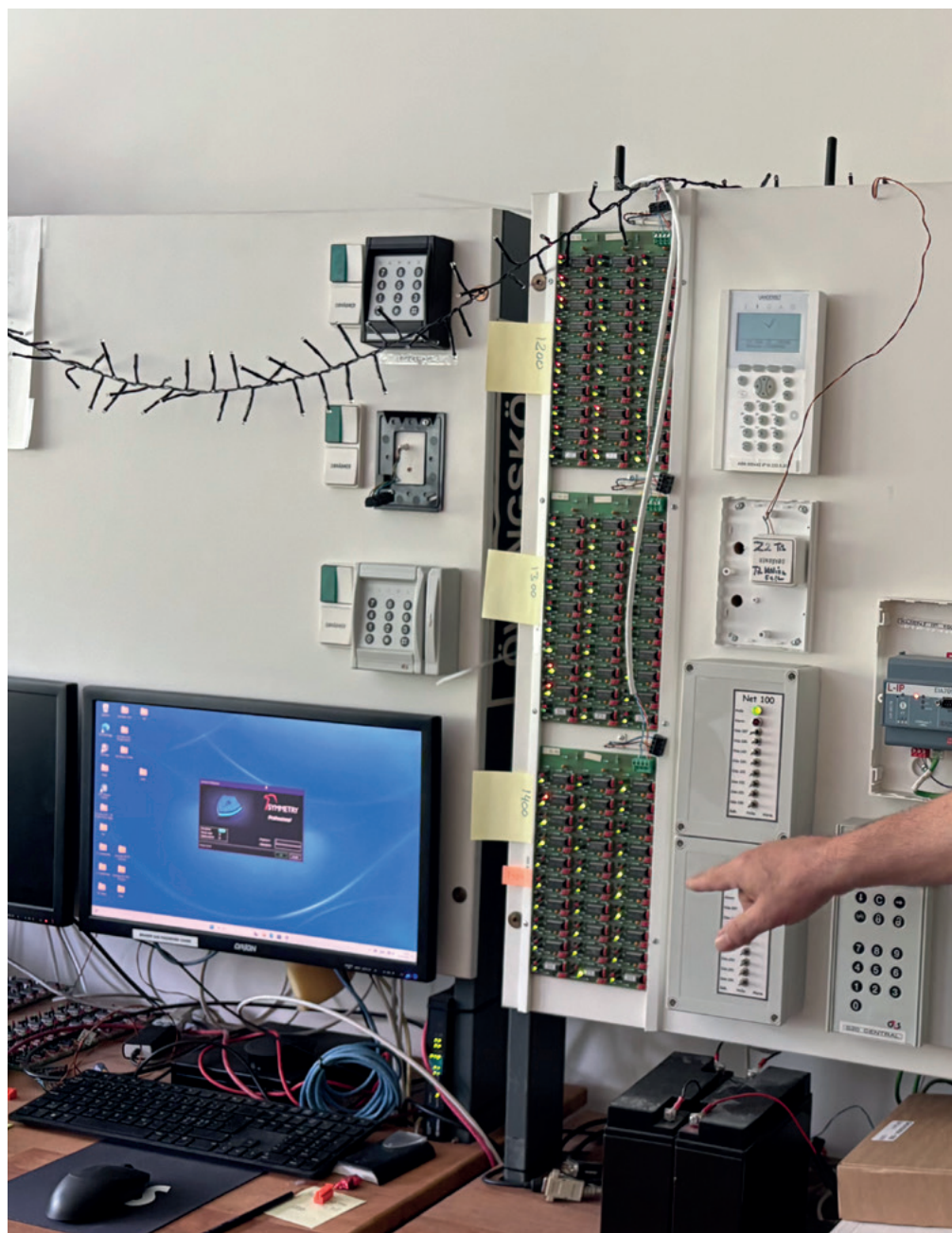
– Det er hvad, vi kalder »high-end-kunder« og det stiller ekstra krav til os medarbejdere. Hvis man skal arbejde hos G4S, kræver det en ren

straffeattest – og arbejder man med eksempelvis kritisk infrastruktur og højrisikokunder, skal du screenes og godkendes af både PET og FET.

En anden ting, som har ændret sig, siden Kurt begyndte i branchen er stigningen af privatkunder:

– I dag er tyverialarmer blevet alle-

mandseje, fordi konkurrencen på området er så stor. Der er dog en ting, som er afgørende: Det er jo eksempelvis ikke nok at sidde til møder Gerdas fødselsdag og få en notifikation på telefonen om, at nu er der indbrud i huset, hvis der ikke sker en reaktion.

Når man som Kurt Larsen arbejder med »high-end kunder«, skal man have en ren straffeattest og sikkerhedschecks. ►

Brand i kælderen

Mens Kurt har mere end 35 års erfaring, kan Kaj Fløjgaard snart fejre 40 års anciennitet i alarmbranchen. Han startede i tyverisikring i 1986, men skiftede i 1998 til brandteknik, og der har han været siden:

– Der er ikke to dage, der er ens. Vi laver lovpligtige eftersyn, reparation og specialløsninger. Det kan eksempelvis være i en kantine, hvor der både er køl og varme tæt på hinanden, siger Kaj – der sammen med resten af »brandteamet« sidder i kælderetagen, men for det meste er ude af huset:

– Mere end halvdelen af tiden er vi ved kunderne. Vi kommer rundt på alt

fra plejehjem til fabrikker og slotte. Brandsikring er forbeholdt store privatkunder og erhverv, fordi det ofte er en dyr løsning, forklarer Kaj, der har oplevet to væsentlige forandringer i sin elektrikerkarriere i alarmbranchen:

– I gamle dage kunne skævbiden klare 90 procent af opgaverne, nu er en pc det vigtigste værktøj. Da jeg startede var der maks tre forskellige brandalarmsystemer – nu er der 11.

G4S kører med en »end of life garanti«, hvilket betyder minimum ti års levetid på alle systemer. Men mange bliver meget ældre:

– Vi servicerer anlæg, der har siddet i mere end 52 år, og det kan give udfordringer for de yngre kollegaer. Indimellem kan jeg hjælpe, selv om det kan være svært at skaffe reservedele til gamle ABA-anlæg.

Kaj kunne forlængst være gået på efterløn, men en tredages uge har fået ham til at blive:

– Jeg bliver aldrig træt af at lave fejlfinding. Vi har det rigtig godt her, og så skal jeg jo lige have lært Michael ordentlig op, siger Kaj og griner.

Den unge i 30'erne

Michael med efternavnet Lottrup er en af de »unge« i G4S, han er nemlig kun midt i 30'erne og har været i alarmbranchen, siden 2017:

– Jeg er uddannet elektriker fra Den Jyske Håndværkerskole i Hadsten. I løbet af min uddannelse tog jeg moduler med AIA. Jeg laver alt fra programmering og styring af systemer til fejlfinding og montage. Jeg har fundet ud af, at når jeg tror, at nu har jeg regnet alle systemer ud, så møder jeg et, jeg ikke kender. Her er det virkelig godt at have Kaj ved hånden.

Michael er en del af det nødvendige generationsskifte, som direktør for Installation, Service & Logistik og Låse hos G4S Danmark, Henrik Blaabjerg, er igang med at lave i

▼ Kurt Larsen har været næstformand i Dansk El-Forbund Østjylland i 8 år.

afdelingen i Aarhus. Han har siddet i chefstolen i godt et år og ser en klar udfordring:

– Det er selvfølgelig positivt, at vi har en arbejdsplads, hvor folk har lyst til at blive. 40 års jubilarerer er ikke usædvanlige, men vi skal sikre, at vi

får nye medarbejdere. Det gælder om at få overleveret viden og rekrutteret. Jeg håber samtidig på, at arbejdet med vores remoteløsninger vil give flere medarbejdere mulighed for at blive længere i deres job, da det ikke er så fysisk hårdt at servicere syste-

Kaj Fløjgaard med et af de gamle alarmsystemer. ▼

▲ Michael Lottrup er en del af generationsskiftet hos G4S.

mer via en computer, som eksempelvis at trække kabler hos kunderne.

Lærlinge med egen bil

En vigtig del af G4S' rekruttering er lærlinge, der er 20 på landsplan og tre i Aarhus.

– Lærlingene bliver oplært i et særligt program, og kommer rundt i både installation, brand og service. Vi vil jo gerne beholde dem, så det er en del af vores rekrutteringsplan at tage godt hånd om vores lærlinge, siger Henrik Blaabjerg.

Malte Overby Meyer på 21 år er en af de tre, der har G4S i Aarhus som læreplads. Han har fået sin uddannelse skræddersyet til alarmbranchen:

– Jeg er udlært nu til december, og har fået hjælp af HR-afdelingen til at sammensætte mit uddannelsesforløb med basal AIA, ADK, TVO og brand, siger Malte og fortsætter:

– Jeg vil gerne blive i G4S, når jeg er udlært. Jeg synes arbejdet her er spændende, og det har været et virkelig godt sted at være i lære. Især arbejdet med AIA, NOX-centralen og programmering har min interesse, og så er det et plus, at man selv som lærling får sin egen firmabil. Det giver selvfølgelig mening, fordi jeg det meste af tiden er ude at køre som montør.

Det handler om retfærdighed

Kurt Larsen har været tillidsrepræsentant hos G4S i mere end 10 år og fællestillidsrepræsentant for de tekniske ansatte i de jyske afdelinger i samme periode.

Samtidig har han været næstformand i Dansk El-Forbund Østjylland i 8 år, og sidder i A/S bestyrelsen hos G4S:

– Jeg har altid været engageret i mit arbejde. For mig personligt kæmper jeg for retfærdighed. Det er det, som driver mig som tillidsrepræsentant – og så er det naturligvis vigtigt at alle har det godt, siger Kurt, der lige nu også kæmper for at få et branchenetværk op at stå i alarmbranchen.

– Arbejder man med alarmer, så kom og vær med i vores erfa-gruppe. Vi holder møde i branchen den 7.-8. november. ■

▼ Malthe håber på at få lov at blive hos G4S efter endt læretid

Fakta om G4S

- G4S er med mere end 800.000 ansatte globalt verdens største alarmselskab.
- I Danmark har G4S afdelinger 8 steder i landet, hvor Albertslund og Aarhus er de største.
- I Aarhus er der 75 ansatte og 50 af dem er elektrikere – og langt de fleste er specialiserede i forhold til kunde-specifikke opgaver.
- G4S laver tyveri- og video-overvågning til privatkunder og vagt-udrykning ved indbrud.
- Til erhverskunder laves adgangskontrol (ADK), brandalarm (ABA) og varsling (CTS-anlæg).
- Fejlovervågning og remoteservice: Fejlsøgning, softwareopdatering og kodeopdatering.
- Er certificeret af Rigspolitiet og FET.

Steffen holder øje med spildevand, slam og skybrud i Silkeborg

Kom med på besøg hos Silkeborg Forsyning i deres spildevandsafdeling. Her servicerer elektriker Steffen Brøchner alt fra pumpestationer og rørledninger til ventilation, PLC-styringer og er mentor for den første lærling i afdelingen.

▲ Steffen Brøchner er en del af den 20 mand store afdeling Spildevand hos Silkeborg Forsyning.

Ordet skybrud dukker oftere og oftere op i vejrudsigten. Klimaforandringer har åbnet for de store himmelhaner og i løbet af en dansk sommer er det ikke unormalt, at vandmasserne bliver så voldsomme, at kloakdæksler popper op på grund af oversvømmelse.

Det ved man alt om på Søholt, Silkeborg Forsynings Spildevandsanlæg.

Her er elektriker Steffen Brøchner en del af den tyve mand store drift, og vejrudsigten er en vigtig del af dagligdagen:

– Vi holder godt øje med DMI, og når der er udsigt til skybrud, så er det især vores riste og sandfang, som skal optimeres, så det kan tage så stor kapacitet som muligt. Ved skybrud kommer der meget vand, men de store vandmængder »renser« også spildevandet – så det ikke er så koncentreret som normalt, fortæller Steffen, der har været ansat i Spildevandsafdelingen siden 2018:

– Der er ikke blevet flere skybrud i min tid, men de er blevet kraftigere – og vandet kommer derfor hurtig-

gere. I juli havde vi tre uger, hvor der var så meget vand, at kollegaer oplevede, at flere kloakdæksler sprang op, siger Steffen, der fortæller, at der

Her ses hele Søholt-komplekset fra oven. ▲

▲ Steffen har designet et arbejdsbord til elfirmabilen.
Det gør opgaverne på eksempelvis pumpestationerne nemmere at løse.

▲ Mathias var ihærdig og fik til sidst en læreplads hos Silkeborg Forsyning.

▲ Steffen har forbedret indeklimaet i slambygningen ved blandt andet at sætte ventilation op.

især er to store »problembørn« i spildevandssystemet, som kan sætte rør, riste og pumpestationerne i Silkeborg Kommune under pres:

– De store syndere, det vi kalder »ristegods«, er vådservietter og hygiejnebind, men vi støder på alt fra cykler til træer og tøj i vores spildevandssystem.

Lugtede ikke så slemt

Det var oprindeligt ikke planen, at Steffen skulle være elektriker på et spildevandsanlæg. Karrieren startede som lærling hos Skovby El-Service i Galten. Efter endt læretid og værnepligt skiftede han til et Aarhus el-firma, hvor titlen var kørende serviceelektriker i storbyen. I 2007 drog Steffen til Silkeborg hos Resenbro El og VVS.

– Her fik jeg som elektriker spildevandsanlægget som kunde, og tænkte, første gang inden jeg skulle herud, at det var ulækkert. Da jeg kom herud lugtede det ikke så slemt, som jeg havde forventet. Da der en del år senere blev en stilling ledig på Søholt som elektriker, søgte jeg den.

Steffen og de øvrige kollegaer arbejder under spildevandsdirektivet. Det betyder blandt andet, at de skifter til arbejdstøj på arbejdspladsen, og bader inden de tager hjem. Det gælder også, når Steffen hver sjette uge har vagt:

– Vi er en del af forsyningssikkerheden, og der er derfor vagt 24/7. Man har vagt en uge ad gangen, og i den periode må vi ikke forlade kommunen. Vi har en responstid på max 30 minutter, og indenfor den tidsramme skal vi nå at have mødt ind på Søholt og køre i firmabil ud til opgaven.

Der er altid to ad gangen på vagt af hensyn til sikkerheden. Der findes 7 renseanlæg og mere end 200 pumpestationer i Silkeborg Kommune, og det er ofte pumpestationerne, der er problemer med, når der er alarm:

– Pumpestationerne er dybe, og derfor skal der være en »på overfladen«. I vores vagtteams er der altid en med elektrisk baggrund med, da der sidder el-styring i alle vores systemer, og ofte er der noget tek-

3 Steffen-hacks til arbejdsmiljøet

- Lyddæmpning i kantinen, så det er rarere at samtale
- Ventilationsanlæg i slambygningen, så lugten ikke bliver for stram
- Arbejdsbord bag i firmabilen, der sikrer tørvejrs ved opgaver ude

nisk i vores overvågningssystem, som der skal følges op på.

Første lærling nogensinde

Når Steffen ikke har vagt, møder han ind på Søholt klokken 7:00 og går typisk hjem 15:30. Alle dage starter med en fælles morgenbriefing:

– Vi får en overlevering af vagten, og får at vide, om der har været alarm i løbet af aftenen og natten. Efter det møde er jeg typisk på mit kontor og får via vores overvågnings-system et overblik over dagens opgaver. Udover det laver jeg også projekter, som for øjeblikket er renovering af vores kantine med ny el-installation og belysning, udvidelse af ventilations-anlæg og diverse bygnings el opgaver. Vi renoverer og nybygger også pumpestationerne.

Steffen står ikke alene med renoveringsopgaven i kantinen. Med sig har han haft 23-årige Mathias Vangsgaard Farbosund:

– Mathias har været her siden april 2025. Mathias er den første lærling i den tid, jeg har været ansat. Vi er i dag seks med elektrisk baggrund, og jeg synes, at vi har et samfundsansvar som arbejdsplads til at tage en lærling, og derfor foreslog jeg det for min leder. Han var heldigvis positiv. Mathias er under mine vinger. Enten er han med mig – eller sendt ud på opgave af mig. Ud over opgaven i kantinen, har han været med til at bygge PLC-tavler til flere af vores pumpestationer. Vi udskifter og fornyer løbende, så vi er så energioptimeret som muligt. Det giver utrolig god mening, at have en, der er lært op specielt i vores systemer.

To måneders

»Silkeborg-stalking«

At det netop blev Mathias, der kom i lære var ingen tilfældighed. Hver

fredag to måneder i træk stemte han nemlig dørklokken hos Silkeborg Forsyning. I første omgang hos ren-vands-afdelingen, men her var der ikke nok »el-udfordringer«, og hans ihærdighed sendte ham derfor til spildevandsanlægget på Søholt:

– Jeg har fra start været optaget af Silkeborg Forsyning, fordi der er mange vigtige ting i forhold til energi-effektivisering og genanvendelig energi. Jeg er optaget af klima – og så er strøm noget, vi har brug for, så det er det rigtige sted for mig, siger Mathias, der som mange andre startede i skoleoplæring, før han fandt en læreplads:

– Jeg synes faktisk, at jeg kan bruge rigtig meget af det, jeg lavede på min stand i skoleoplæring, men

jeg er enormt glad for at være kommet rigtig ud. Især på et sted, hvor man tager hånd om hinanden, siger Mathias, der også fremhæver Steffen som en god mentor

– Han har lært mig mange gode ting. Både hvordan man pakker en bil rigtigt, inden man kører afsted, men jeg får også ansvar og opgaver på egen hånd – eksempelvis PLC-styringen til Vinderslev Holm, siger Mathias, der især holder af, når han skal tilse en af Silkeborgs mange pumpestationer:

– Jeg synes, at fejlfinding på en pumpestation er fedt – og man møder lidt af hvert derude. Den ældste pumpestation er 40 år, og mange af delene kendte jeg slet ikke, så det er altid spændende, fortæller Mathias. Variationen i arbejdsopgaverne tiltaler også Steffen:

– Jeg kan godt lide alle de typer opgaver vi har – og jeg kan godt lide at vi er forskellige faggrupper, som arbejder godt sammen på tværs. Vi har et godt sammenhold, og så er der styr på sikkerhed og ordnede forhold. ■

Fakta om Silkeborg Forsyning

Silkeborg Forsyning har underafdelingerne:

- Silkeborg Vand
- Silkeborg Genbrug/Affald
- Silkeborg Fjernvarme
- Silkeborg Spildevand

Konstruktionen opstod i 2007 efter kommunesammenlægningen.

Processen på Spildevandsanlægget Søholt er følgende:

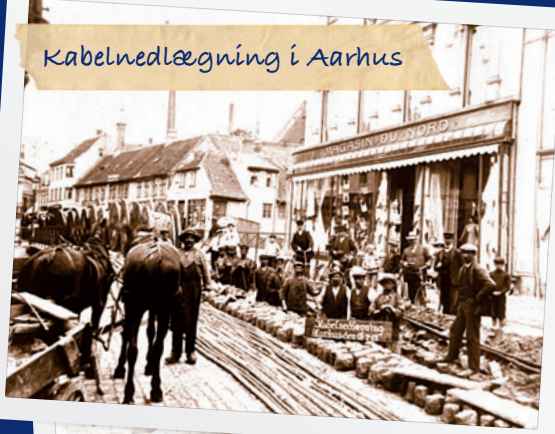
Indløb af spildevand – sandfang – kemikalie-rensning – iltning – belysning – slamopsamling – rådnetank, som giver gasproduktion. Den bliver opsamlet i en gasballon og føres videre til en gasmotor, der laver strøm. Strømmen bruger forsyningen selv, og er der overskydende strøm, bliver det ført ind i elnettet.

Det rensede vand bliver ledt ud i Silkeborg Langsø og Gudenåen.

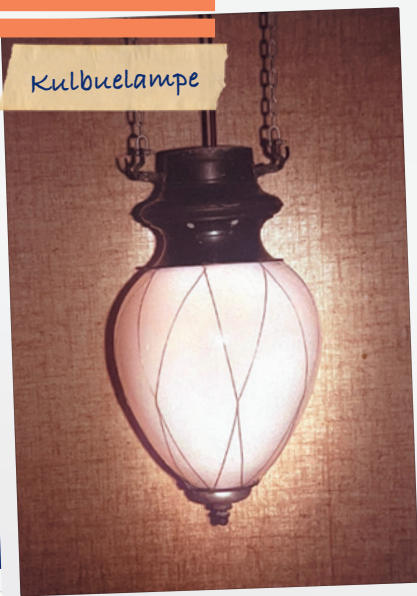
Søholt servicerer hovedanlægget, seks andre renseanlæg og 200 pumpestationer over hele Silkeborg Kommune.

De 20 mand i driften dækker både laboranter, arbejdsmænd, industrioperatører, elektrikere, smede og programmører.

Kabelnedlægning i Aarhus

Kulbuelampe

Protestmøde mod regeringens indgreb i overenskomstforhandlingerne, 25/10 1982

Afd.4 lockout 1922

Demonstration mod A-kasseforringelser på Rådhuspladsen i Århus, 13/12 1984

Demonstration på Christiansborg Slotsplads, 6/20 1992

Demo mod ELFO, 20/5 1995

Demonstration 2006

Demonstration 27/2 2008

Demonstration 2006

